

Studieordning

Diplom i rusmiddelbehandling

August 2024

Indhold

1.0 Indledning	4
2.0 Uddannelsens formål	4
3.0 Uddannelsens varighed.....	4
4.0 Uddannelsens titel	5
5.0 Adgangskrav	5
6.0 Uddannelsens mål og struktur	5
6.1 Uddannelsens mål for læringsudbytte.....	5
6.2 Uddannelsens struktur.....	6
6.3 Skematisk oversigt over uddannelsen	6
7.0 Afgangprojektet.....	7
7.1 Læringsmål for afgangprojektet	7
8.0 Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse	8
8.1 Undervisning og arbejdsformer	8
8.2 Evaluering.....	9
9.0 Prøver og bedømmelse	9
10.0 Merit	9
11.0 Censorkorps	9
12.0 Studievejledning.....	10
13.0 Retsgrundlag	10
14.0 Bilag 1 Obligatoriske moduler.....	10
14.1 Obligatorisk modul 1: Rammer og målgruppet forståelse i rusmiddelbehandling.....	10
14.2 Obligatorisk modul 2: Behandlingsmetoder i rusmiddelbehandling	11
14.3 Obligatorisk modul 3: Behandlingstilrettelæggelse i rusmiddelbehandling.....	12
15.0 Bilag 2 Valgfrie moduler	13
15.1. Valgfri modul 1: Mennesker med multiple problemer og rusmiddelbrug	13
15.2. Valgfri modul 2: Familieorienteret rusmiddelbehandling	14
15.3. Valgfri modul 3: Unge med problematisk rusmiddelbrug	16
15.4. Valgfri modul 4: Kognitive metoder i rusmiddelbehandling.....	17
16.0 Bilag 3: Prøveformer og prøvers tilrettelæggelse	18
16.1 Prøver.....	18
16.2 Placering af prøverne i uddannelsesforløbet.....	18
16.3 Omprøve og sygeprøve	18
16.4 Prøveformer	19

16.5 Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver/projekter.....	20
16.6 Anvendelse af hjælpemidler	20
16.7 Det anvendte sprog.....	20
16.8 Særlige prøvevilkår	20
16.9 Brug af egne og andres arbejder.....	20
16.10 Disciplinære foranstaltninger	20
16.11 Intern eller ekstern bedømmelse	20
16.12 Bedømmelse af formulerings- og staveevne	21
16.13 Klager i henhold til eksamensbekendtgørelsen	21

1.0 Indledning

Diplomuddannelsen i rusmiddelbehandling er en erhvervsrettet videregående uddannelse udbudt efter lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne (VfVloven) og efter bestemmelserne om tilrettelæggelse af deltidsuddannelser i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.

Uddannelsen er omfattet af reglerne i Undervisningsministeriets bekendtgørelse om diplomuddannelser. Uddannelsen hører under det sociale og samfundsfaglige fagområde i bekendtgørelsen om diplomuddannelser. Uddannelsen går på tværs af det social- og sundhedsfaglige felt.

Studieordningen er udarbejdet i fællesskab af de institutioner, som er godkendt af Undervisningsministeriet til udbud af denne uddannelse.

Studieordningen finder anvendelse for alle godkendte udbud af uddannelsen, og ændringer i studieordningen kan kun foretages i et samarbejde mellem de udbydende institutioner.

Følgende uddannelsesinstitutioner er ved denne studieordnings ikrafttræden godkendt til udbud af Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling:

- Københavns Professionshøjskole
- VIA University College

Ved udarbejdelse af den fælles studieordning og væsentlige ændringer heraf tager institutionen kontakt til aftagerne og øvrige interessenter samt indhenter en udtalelse fra censorformandskabet, jf. eksamensbekendtgørelsen.

Studieordningen har virkning fra 1. august 2024.

2.0 Uddannelsens formål

Formålet med diplomuddannelse i rusmiddelbehandling er at styrke rusmiddelbehandlernes viden, færdigheder og kompetence på rusmiddelområdet inden for både stof- og alkoholområdet. Uddannelsen skal understøtte et systematisk kompetenceløft af den enkelte studerende, og medvirke til at styrke kvaliteten og ensartetheden i rusmiddelbehandlingen i hele landet.

Uddannelsen skal understøtte, at den studerende kan udvikle praksis, gennem en tæt kobling mellem teori og metode og praksisafprøvning i rusmiddelrelaterede opgaver. Uddannelsen skal understøtte tværfagligheden på rusmiddelområdet, og bidrage til et fælles sprog og forståelse i alkohol- og stofbehandling.

Formålet ligger inden for fagområdets formål, som er fastsat i bekendtgørelse om diplomuddannelser.

3.0 Uddannelsens varighed

Uddannelsen er normeret til et studenterårsværk. Et studenterårsværk er en heltidsstuderendes arbejde i et år og svarer til 60 ECTS-point (European Credit Transfer System).

ECTS-point er en talmæssig angivelse for den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af en uddannelse eller et modul er normeret til. I studenterårsværket er indregnet arbejdsbelastningen ved alle former for uddannelsesaktiviteter, der knytter sig til uddannelsen eller modulet, herunder

skemalagt undervisning, vejledning, selvstudie, prøvehandling, projektarbejde, udarbejdelse af skriftlige opgaver, øvelser og cases, samt eksaminer og andre bedømmelser.

4.0 Uddannelsens titel

Diplomuddannelse i rusmiddelbehandling giver den uddannede ret til at anvende betegnelsen diplom i rusmiddelbehandling. Den engelske betegnelse er Diploma in Treatment of Substance Use Disorder.

5.0 Adgangskrav

Adgang til optagelse på diplomuddannelse i rusmiddelbehandling eller enkelte moduler herfra er betinget af, at ansøgeren har gennemført en relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en erhvervsakademiuddannelse eller en relevant videregående voksenuddannelse (VVU), samt at ansøger har mindst 2 års relevant erhvervs erfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse.

Institutionerne optager endvidere ansøgere, der efter individuel kompetencevurdering besidder realkompetencer svarende til adgangsbetingelserne. Den individuelle kompetencevurdering udføres med udgangspunkt i Bekendtgørelse af lov om videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne.

6.0 Uddannelsens mål og struktur

Diplomuddannelsen i rusmiddelbehandling er bygget op omkring tre obligatoriske moduler for alle, der ønsker den samlede rusmiddelbehandleruddannelse. De obligatoriske moduler udgør tilsammen en ramme omkring rusmiddelbehandlingsarbejdet. Uddannelsen rummer desuden fire valgmoduler, som tilbyder specialisering i forhold til særlige målgrupper og/eller metoder.

Det anbefales, at de studerende tager uddannelsen i nedenstående rækkefølge:

- De tre obligatoriske moduler i rækkefølgen 1-3 (i alt 35 ECTS)
- Et valgmodul under diplomuddannelse i rusmiddelbehandling eller, som alternativ, et andet modul fra en anden diplomuddannelse (10 ECTS)
- Afgangsprojektet (15 ECTS).

6.1 Uddannelsens mål for læringsudbytte

Viden

Den studerende:

- skal have udviklingsbaseret viden om teorier og metoder inden for rusmiddelbehandling og rådgivning, herunder evidensbaserede behandlingsmetoder, sundheds- og socialfaglige perspektiver og opgaveforståelser samt rammer og retningslinjer omkring rusmiddelområdet
- skal kunne forstå og reflektere over teorier, metoder, vidensforståelser og praksis i rusmiddelbehandlingen.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne udvælge og anvende viden, indsatser og metoder i relation til konkrete rusmiddelbehandlingsorienterede problemstillinger

- skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger, herunder kunne identificere, prioritere og begrunde valg af indsatser og metoder i forhold til rusmiddelbehandlingen
- skal kunne formidle faglige problemstillinger og løsningsmodeller i behandlingsprocessen til borgere og andre samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere komplekse problemstillinger i egen praksis, for at kunne udføre rusmiddelbehandling af høj faglig kvalitet
- skal selvstændigt kunne indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i en professionel etisk funderet rusmiddelpraksis
- skal kunne identificere egne lærings- og udviklingsbehov, og kunne udvikle egen praksis i rusmiddelbehandlingen på tværs af social- og sundhedsområdet.

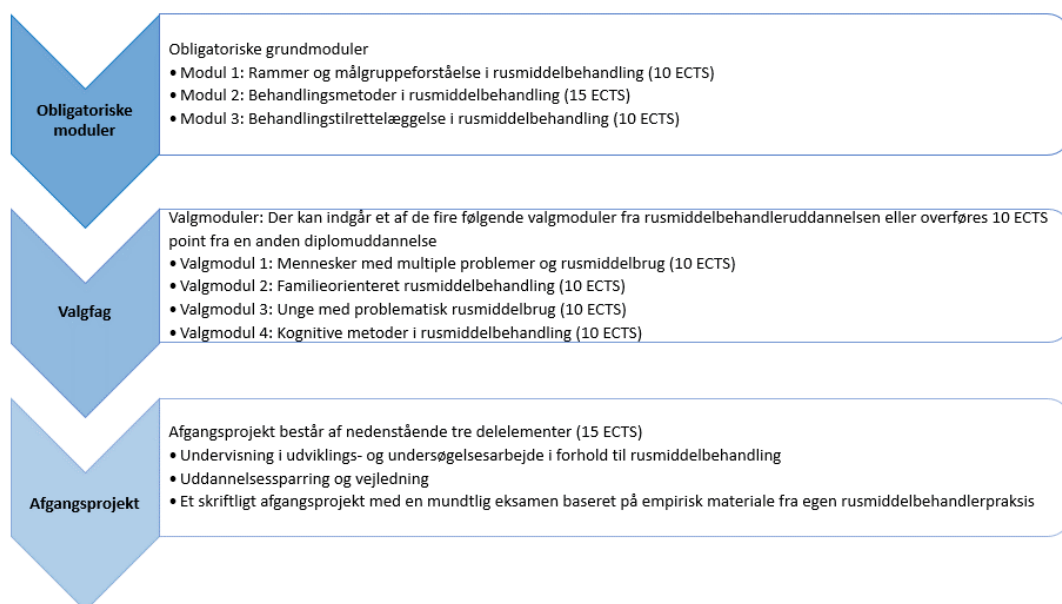
6.2 Uddannelsens struktur

Uddannelsen består af to obligatoriske moduler på 10 ECTS-point, et obligatorisk modul på 15 ECTS-point, et valgfrit modul på 10 ECTS-point samt et afgangsprøveprojekt på 15 ECTS-point, der afslutter uddannelsen. Den studerende kan desuden vælge et modul fra en anden diplomuddannelse som alternativ til de udbudte valgmoduler.

Der er tale om en sammenhængende uddannelse, med tre fagligt afgrænsede obligatoriske moduler, som det anbefales at tage i rækkefølge. Modulerne kan dog også gennemføres enkeltvis eller i en anden rækkefølge.

Afgangsprøvet skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.

6.3 Skematisk oversigt over uddannelsen

7.0 Afgangsprøjet

ECTS-point: 15

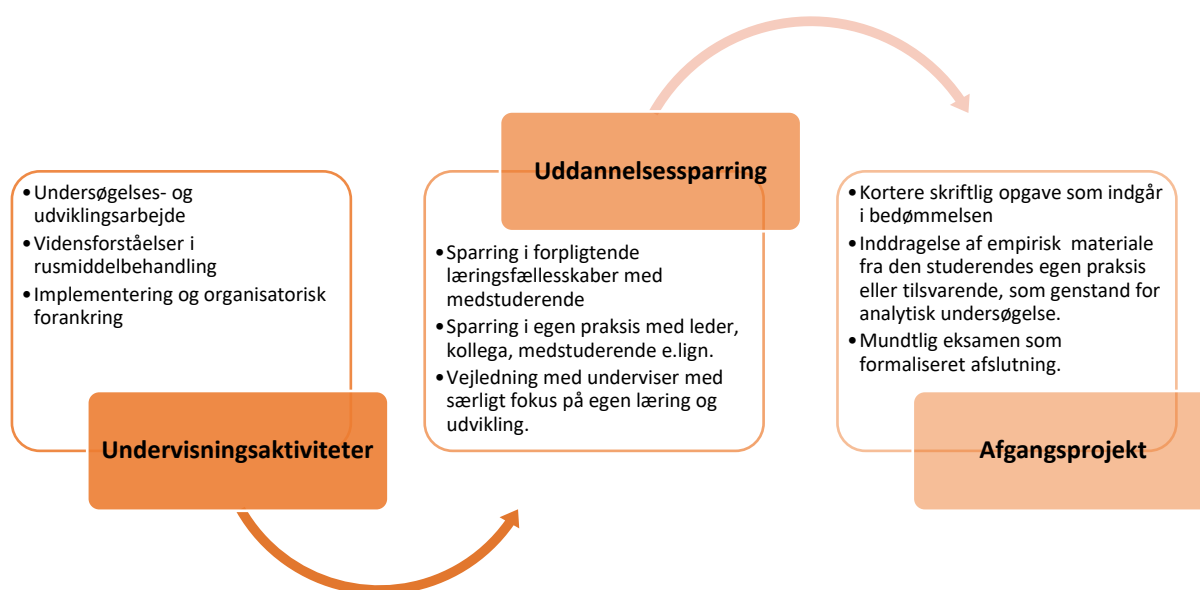
7.1 Læringsmål for afgangsprøjet

Formål:

At den studerende opnår viden, færdigheder og kompetencer i at gennemføre et udviklings- eller undersøgelsesprojekt inden for rusmiddelbehandling, som bygger på den samlede rusmiddelbehandleruddannelse. Samtidig understøtter afgangsprøjet, at den studerende får kompetence til at omsætte uddannelsen ind i egen praksis. Afgangsprøjet består af tre delaktiviteter, som indeholder undervisningsaktiviteter, systematisk sparring som kobles tæt til den studerendes praksis og et skriftligt afgangsprøjet der afsluttes med en mundtlig eksamen.

Indhold:

Indholdet er skitseret i nedenstående figur:

Viden

Den studerende:

- skal have viden om teori, metoder og praksis i rusmiddelbehandlingen, inden for en udvalgt problemstilling, som grundlag for at arbejde med kvalitetsudvikling og forandring
- skal kunne forstå og reflektere over ligheder og forskelle i vidensforståelser, der ligger til grund for henholdsvis den sociale- og sundhedsfaglige praksis.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende relevante undersøgelsesmetoder og teorier i forhold til den valgte problemstilling, samt kunne argumentere for dette
- skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger inden for rusmiddelbehandling, samt begrunde og vælge relevante metoder til at arbejde med problematikken.
- skal kunne formidle egen praksis, faglige problemstillinger og løsningsforslag i relation til denne, til borgere og kolleger i et tværfagligt samarbejde.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne kvalitetsudvikle, forandre, implementere og forankre ny viden i egen praksis med henblik på at kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer indenfor rusmiddelbehandlingen
- skal kunne indgå i en tværfaglig funderet rusmiddelbehandling, med afsæt i en eller flere af uddannelsens teorier og metoder, samt kunne anvende gældende retningslinjer og guidelines på området
- skal selvstændigt kunne udvikle egen praksis indenfor rammerne af en professionel etik, på baggrund af teorier, forskning og metode i relation til rusmiddelbehandling.

8.0 Uddannelsens pædagogiske tilrettelæggelse

8.1 Undervisning og arbejdsformer

Uddannelsen er en teoretisk praksis-uddannelse. Den skal kvalificere de studerendes arbejde som rusmiddelbehandlere eller med rusmiddelbehandlerrelaterede opgaver. Dette finder sted gennem tilegnelsen af ny viden, færdigheder og kompetencer, der taler direkte ind i de studerendes praksis. Læring er derved ikke en separat aktivitet i undervisningsrummet, som tages med ud i praksis, men foregår i forskellige sammenhænge både i og uden for undervisningsrummet. For at understøtte implementeringen af læringen fra rusmiddelbehandleruddannelsen i praksis er det centralt, at denne baseres på, at de studerende afprøver/træner omsætning af viden, konkrete metoder eller redskaber i egen praksis og dokumenterer deres erfaringer og læring, som så tages med retur i undervisningsrummet. Uddannelsen skal tilrettelægges på en måde så studerende, der ikke aktuelt arbejder i rusmiddelbehandlingen har mulighed for at arbejde med praksisafprøvning på anden vis

DER ARBEJDES UD FRA FØLGENDE LÆRINGSPRINCIPPER:

PRAKSIS: Undervisningen tager udgangspunkt i de studerendes praksis og knytter direkte an til de studerendes erfaringer fra praksis, og har som mål at styrke de studerendes forudsætninger for at udvikle praksis.

DIALOG: Undervisningen involverer de studerende aktivt og bygger på dialog.

PERSPEKTIVSKIFTE: De studerende skal kunne agere i en rusmiddelbehandlerpraksis, der er kendetegnet ved at være tværfaglig, og de skal derfor kunne identificere og forstå de forskellige vidensforståelser, der er på spil på tværs af de sundhedsfaglige- og socialfaglige områder og sektorer.

PROBLEMLØSNING: Undervisningen lægger vægt på, at de studerende arbejder selvstændigt og problemorienteret.

REFLEKSION: Undervisningen taler til eftertanken. De studerende får nye synsvinkler og kommer til at reflektere over hidtidige praksis- og forståelsesformer – og trænes til at udvikle deres praksis både aktuelt og fremadrettet, baseret på en fagligt begrundet og vidensbaseret praksis.

KLARE MÅL: Undervisningen bygger på de definerede læringsmål for det specifikke modul.

8.2 Evaluering

Efter hvert modul evalueres undervisningen via et digitalt spørgeskema samt en mundtlig evaluering, med det formål at dokumentere og udvikle kvaliteten af uddannelsen. Evalueringen sigter samtidig mod at understøtte de studerendes læring ved at give dem anledning til at gøre status over egen læreproces og styrke deres opmærksomhed på undervisningens mål, elementer, former og udfordringer.

9.0 Prøver og bedømmelse

Alle moduler i diplomuddannelsen afsluttes med eksamen/prøve med individuel bedømmelse efter karakterskalaen i gældende karakterbekendtgørelse.

- Minimum 25 ECTS point, herunder afgangprojektet og obligatorisk modul 3, skal afsluttes med eksterne prøver.
- Det påhviler de studerende selv at dokumentere, at de opfylder disse krav.
- Tilmelding til et modul er samtidig tilmelding til de tilhørende prøver, og rammer for evt. framelding fremgår af uddannelsesinstitutionens studie/eksamensvejledninger.
- Bedømmelsesformerne er mundtlige eller skriftlige eller en kombination af begge, jf. Bilag 3.
- For alle prøver skal der foreligge kriterier og rammer som præsenteres i uddannelsesinstitutionens studie/eksamensvejledninger.
- Ved eksterne prøver anvendes censorer fra det af Undervisningsministeriet godkendte censorkorps for det sociale- og samfundsfaglige område.
- Hver prøve består for sig. Beståede prøver kan ikke tages om.
- Eksamensbevis for det enkelte modul udstedes af uddannelsesinstitutionen til den studerende. Den uddannelsesinstitution, hvor den studerende indstiller sig til afgangprojektet, udsteder et samlet bevis for hele uddannelsen.

10.0 Merit

Beståede uddannelseselementer fra anden dansk eller udenlandsk videregående uddannelse kan efter uddannelsesinstitutionens afgørelse i det enkelte tilfælde træde i stedet for uddannelseselementer, der er omfattet af Bekendtgørelse om diplomuddannelser. Afgørelsen træffes på grundlag af en faglig vurdering af ækvivalensen mellem de berørte uddannelseselementer.

11.0 Censorkorps

Diplom i rusmiddelbehandling benytter det af Undervisningsministeriet godkendte censorkorps for det sociale og samfundsfaglige fagområde.

12.0 Studievejledning

Studievejledning skal støtte den studerende i uddannelsesforløbet fra valg af uddannelse til gennemførelse af uddannelsen, og forudsætter aktiv henvendelse fra både studievejleder og studerende. Hensigten med studievejledning er at hjælpe den studerende til at skabe gennemsigtighed i uddannelsen og øge muligheden for at træffe begrundede valg i forhold til egen læring og trivsel.

13.0 Retsgrundlag

Studieordningens retsgrundlag udgøres af:

1. Bekendtgørelse om diplomuddannelser
2. Bekendtgørelse af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne
3. Bekendtgørelse af lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v.
4. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser
5. Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse
6. Bekendtgørelse om fleksible forløb inden for videregående uddannelse for voksne

Retsgrundlaget kan findes her: www.retsinfo.dk

14.0 Bilag 1 Obligatoriske moduler

14.1 Obligatorisk modul 1: Rammer og målgruppeforståelse i rusmiddelbehandling ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette modul er, at den studerende opnår en grundlæggende referenceramme på tværs af funktioner og arbejdsfelter i forhold til at kunne forstå og agere indenfor, og udvikle arbejdet som, rusmiddelbehandler.

Indhold:

- Relevant lovgivning og kommunale kvalitetsstandarder på rusmiddelområdet
- Nationale retningslinjer og guidelines på rusmiddelområdet og deres anvendelse i praksis
- Rusmidler og de fysiske, sociale og psykiske konsekvenser ved rusmiddelbrug
- Forståelser af rusmiddelbrug/afhængighed
- Dobbelt diagnoser
- Det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde
- Vidensforståelser i den sociale- og sundhedsfaglige praksis i rusmiddelbehandlingen

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal have grundlæggende viden og kendskab til de lovgivnings- og retningsanvisende rammer for god rusmiddelbehandling, deres anvendelse i praksis, samt de vidensforståelser der ligger bag det social- og sundhedsfaglige felt.
- skal kunne forstå og reflektere over relevante sociale- og sundhedsfaglige teorier og metoder relateret til forståelser af afhængighed og et problematisk forbrug af rusmidler
- skal have viden om de mulige somatiske, psykiske og sociale konsekvenser relateret til et problematisk brug af rusmidler, herunder forståelse for dobbeltproblematikker.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne inddrage gældende retningslinjer/guidelines i egen praksis, samt kunne bruge dem til at indgå i en udvikling af den behandlingskontekst, de indgår i
- skal kunne vurdere og udvælge relevante modeller og tilgange i det tværprofessionelle samarbejde i rusmiddelbehandlingen, samt kunne inddrage de vidensforståelser, der anvendes i den tværfaglige behandlingskontekst
- skal kunne inddrage borgerens samlede livssituation og formidle valg af løsninger til borgere og andre samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere samarbejdet med borgere med et problematisk rusmiddelbrug og evt. dobbeltproblematik, og på baggrund af viden om lovgivning, retningslinjer og guidelines kunne udvikle egen praksis
- skal selvstændigt kunne indgå i en tværfaglig behandlingskontekst og inddrage borgerens samlede situation og eventuelle aktører i planlægning af borgerens behandlingsforløb, herunder samarbejde med fx psykiatrien, jobcenter og familieafdeling
- skal kunne reflektere over egne faglige perspektiver og på baggrund heraf udvælge og omsætte relevante teorier og modeller til udvikling af egen praksis.

14.2 Obligatorisk modul 2: Behandlingsmetoder i rusmiddelbehandling

ECTS-point: 15

Formål:

Formålet med dette modul er at give den studerende viden om udvalgte behandlingsmetoder samt færdigheder og kompetencer i at kunne anvende nogle af de mest benyttede metoder i rusmiddelbehandlingen.

Indhold:

- Centrale behandlingsforståelser og menneskesyn på stof- og alkoholområdet
- Skadesreduktion
- Recovery-orienteret rehabilitering
- Kognitiv adfærdsterapi (KAT)
- Motiverende samtale (MI)

- Andre centrale behandlingsmetoder og tilgange

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal have viden om centrale behandlingsforståelser og menneskesyn på rusmiddelområdet ud fra både en social- og sundhedsfaglig vinkel, og kunne reflektere over hvordan vidensforståelser og menneskesyn kan forme behandlingen
- skal have viden om og forståelse for skadesreduktion samt tilknyttede handlemuligheder
- skal have viden om og kunne reflektere over udvalgte metoder i rusmiddelbehandling, og de principper og begreber der ligger til grund for disse, herunder kognitiv adfærdsterapi (KAT) og motiverende samtale (MI)

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende centrale kognitive redskaber i rusmiddelbehandlingen
- skal kunne vurdere og begrunde relevante behandlingsmetoder i individuelle og gruppeforløb, samt kunne vurdere metodernes indbyrdes relevans i relation til den enkelte borger
- skal kunne formidle valg af løsningsmodeller og metoder til borgere og samarbejdspartnere relateret til rusmiddelbehandling.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne indgå i en tværfaglig behandlingskontekst, med udgangspunkt i en behandlingsforståelse og et menneskesyn, der bygger på den skadesreducerende tilgang og en recoveryorienteret behandling
- skal kunne håndtere MI som behandlingsmetode gennem anvendelse af de centrale MI redskaber
- skal kunne udvikle egen praksis baseret på reflekterede og bevidste valg omkring metoder og tilgange.

14.3 Obligatorisk modul 3: Behandlingstilrettelæggelse i rusmiddelbehandling

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette modul er, at de studerende styrker deres kompetencer i afdækning af borgerens situation, således, at de kan udarbejde velstrukturerede rusmiddelbehandlingsplaner med udgangspunkt i borgernes egne mål og ressourcer samt kan foretage løbende evaluering og justering af behandlingsindsatsen.

Indhold:

- Afdækning og løbende evaluering og justering af borgerens rusmiddelbehandling

- Behandlingsplaner og målarbejde
- Match af metode
- Dokumentation og monitorering
- Pårørende- og netværkssamarbejde, familiebehandling og relationskompetencer
- Borgerens samlede situation og borgersamarbejde

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal have viden om relevante afdæknings- og evalueringsværktøjer, samt behandlingsplaner og deres anvendelse i praksis
- skal kunne forstå og reflektere over metoder til at understøtte borgerens egne mål for behandlingen og dokumentationens betydning for behandlingsindsatsen.
- Skal have viden om metoder til at understøtte samarbejdsprocesser med og omkring borgeren.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende relevante afdæknings- og evalueringsværktøjer i behandlingsplansarbejdet og sammen med borgeren kunne udarbejde behandlingsplaner med fokus på borgerens mål
- skal kunne anvende relevante teorier og metoder i det inddragende samarbejde med borgerens pårørende og netværk i en samlet behandlingsindsats
- skal kunne formidle løsningsmodeller til borgere og andre samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i rusmiddelbehandlingen og kunne begrunde metoder og tilgange til prioriteringer af indsatser
- skal selvstændigt kunne samarbejde med borgeren og andre relevante aktører om borgerens mål, herunder indarbejde dem i en behandlingsplan.
- skal selvstændigt kunne arbejde med dokumentation og monitorering af behandlingsindsatsen med henblik på kvalitetsudvikling af egen praksis i arbejdet med målgruppen.

15.0 Bilag 2 Valgfrie moduler

15.1. Valgfri modul 1: Mennesker med multiple problemer og rusmiddelbrug

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette valgmodul er at de studerende tilegner sig viden, færdigheder og kompetencer til at arbejde med mennesker med multiple problemer og rusmiddelbrug, og som ofte har svært ved at indgå i de etablerede sociale, psykiatriske og sundhedsmæssige behandlingsindsatser.

Indhold:

- Rusmiddelbrug, afhængighed og komplekse sociale og sundhedsmæssige problemer i relation til målgruppen, herunder dobbeltproblematikker.
- Inklusions-, eksklusions- og stigmatiseringsprocesser i relation til hjælpesystemerne.
- Relationsarbejde, omsorg og etisk funderet praksis.
- Helhedsorientering og koordinering af tværfagligt og tværsektorielt samarbejde omkring mennesker med multiple problemstillinger og rusmiddelbrug.

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal med udgangspunkt i teorier og metoder omkring inklusions-, eksklusions- og stigmatiseringsprocesser have udviklingsbaseret viden om og forståelse for målgruppens problemkompleksiteter af både sundhedsmæssig og social karakter
- skal have viden om og kunne reflektere over relevante behandlings- og metodiske tilgange i rusmiddelbehandling til målgruppen.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne vurdere teoretiske og praksisnære problemstillinger med udgangspunkt i teorier og metoder om målgruppens møde med hjælpesystemerne
- skal kunne tilrettelægge sociale og sundhedsfaglige behandlingsindsatser sammen med mennesker med multiple problemstillinger og et rusmiddelbrug.
- skal kunne formidle valg af løsningsmodeller til borgere og andre samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere komplekse inklusions-, eksklusion- og stigmatiseringsprocesser i social- og sundhedsfaglig behandlingspraksis
- skal med udgangspunkt i en helhedsorienteret tilgang kunne tilrettelægge og indgå i samarbejde på tværs af sektorer, forvaltninger og civilsamfund, indenfor rammerne af egen professionelle position,
- skal kunne tilrettelægge, håndtere og udvikle rusmiddelbehandling i samarbejde med målgruppen i en etisk funderet praksis.

15.2. Valgfri modul 2: Familieorienteret rusmiddelbehandling

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette valgmodul er, at de studerende opnår viden om rusmiddelproblematikker i et familieperspektiv samt færdigheder og kompetencer i at kunne arbejde med familieorienteret rusmiddelbehandling, herunder med de tværprofessionelle aspekter, der knytter sig til rusmiddelbrugets konsekvenser for børn.

Indhold:

- Rusmiddelbrug som en relationel problematik
- Tilgange og metoder til inddragelse af og samarbejde med familie og netværk i rusmiddelbehandling
- Børnenes perspektiv og mestringsstrategier
- Lovgivning og rammer på børne-familieområde, herunder forebyggende indsatser og tværprofessionelt samarbejde omkring gravide med en rusmiddelproblematik

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal have viden om rusmiddelproblematikker i et familieperspektiv, herunder mulige konsekvenser for børns opvækst samt viden om lovgivningsmæssige rammer, tilgange og metoder til håndtering af dette
- skal kunne forstå og reflektere over familieorienteret rusmiddelbehandlings betydning for rusmiddelbehandlingsforløbet, familiens samspil, og de pårørendes trivsel.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende metoder til familie-, par og forældresamtaler relateret til rusmiddelbehandling
- skal kunne identificere og vurdere rusmiddelproblematikker i et familieperspektiv, herunder børns særskilte vanskeligheder og mestringsstrategier, samt kunne begrunde og udvælge relevante løsningsmodeller ift. barnets og/eller den samlede families behov
- skal kunne formidle relevante problemstillinger og løsningsmodeller i et børne- og familieperspektiv til borgere og samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere komplekse problemstillinger i relation til familieorienteret rusmiddelbehandling
- skal selvstændigt kunne indgå i forebyggende og familieunderstøttende indsatser for gravide og børnefamilier med rusmiddelproblematikker i et tværfagligt perspektiv
- skal kunne udvikle egen behandlingspraksis med fokus på relevante familie- og netværksperspektiver.

15.3. Valgfri modul 3: Unge med problematisk rusmiddelbrug

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette valgmodul er at give de studerende en grundlæggende forståelse af unges rusmiddelbrug i en samfundsmæssig, institutionel, individuel og relationel kontekst. De studerende får viden om den generelle rusmiddelkultur samt rusmidlernes påvirkning af unges fysiologiske, psykologiske og identitetsmæssige udvikling. Dette med henblik på at kunne gå i samspil med de unge i en behandlingsmæssig kontekst gennem en praksisorienteret inddragelse af relevante teorier og metoder.

Indhold:

- Rusmiddelkultur og udsathed hos unge
- Biopsykosocial tilgang til unges rusmiddelbrug og udvikling af afhængighed
- Afdækning, behandlingsplanlægning, opfølgning og systematik
- Tilgange og metoder i behandlingsarbejdet med unge
- Inddragelse af og samarbejde med forældre og andre omsorgspersoner
- Tværprofessionelt/tværasektorielt samarbejde omkring unge i rusmiddelbehandling

Viden

Den studerende:

- skal have viden om lovgivningsmæssige rammer samt relevante metoder til udrednings-, relations- og rusmiddelbehandlingsarbejde med unge, herunder inddragelse af forældre eller andre omsorgspersoner
- skal have forståelse af unges problematiske rusmiddelbrug set i kontekst af samfundsforhold, ungdomsliv og generel rusmiddelkultur og kunne reflektere over rusmiddelbrugets mulige konsekvenser for unges fysiologiske, psykologiske og sociale udvikling set i et behandlingsperspektiv.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende redskaber og metoder til afdække og vurdere unges rusmiddelbrug samt anvende behandlingsmetoder rettet mod unge, herunder mestre relevante samtaleteknikker
- skal kunne vurdere den unges problematiske rusmiddelbrug samt begrunde og vælge relevante behandlingsmetoder rettet mod unge, herunder inddragelse af samarbejdspartnere
- Skal kunne iværksætte og formidle relevante helhedsorienterede løsningsmodeller i samspil med den unge og dennes professionelle og/eller øvrige netværk.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere rusmiddelbehandling rettet mod unge med udgangspunkt i en relationel og bio-psyko-social forståelse samt indtænke familie og netværk som en ressource i rusmiddelbehandlingen
- skal selvstændigt kunne indgå i det tværprofessionelle/tværasektorielle samarbejde omkring unge i rusmiddelbehandling på tværs af almen- og specialområdet, og kunne påtage sig ansvar i forhold til egen professionelle position i en helhedsorienteret indsats
- skal kunne udvikle egen praksis målrettet unge i rusmiddelbehandling i et tværfagligt perspektiv.

15.4. Valgfri modul 4: Kognitive metoder i rusmiddelbehandling

ECTS-point: 10

Formål:

Formålet med dette valgmodul er at kvalificere de studerende til selvstændigt at kunne varetage kognitiv adfærdsterapi i rusmiddelbehandling. Modulet bygger videre på den viden og de færdigheder, de studerende har tilegnet sig om behandlingsmetoden på det obligatoriske modul 2 eller andet tilsvarende, og giver de studerende en grundig indføring i det teoretiske fundament samt træning i at udføre og udvikle kognitive behandlingsindsatser i rusmiddelbehandlingen.

Indhold:

- Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelmisbrug (KAT) herunder centrale kognitive behandlingsmetoder og redskaber.
- Relationelle, udviklings- og traumbaserede perspektiver.
- Kognitive metoder indenfor 3. bølge kognitive psykologi med fokus på selvregulering og det relationelle samspil mellem borger og behandler.

Læringsmål:

Viden

Den studerende:

- skal have forsknings- og praksisbaseret viden om virksomme elementer i kognitiv adfærdsterapi i rusmiddelbehandling herunder indsigt i metoder fra den 3. bølge indenfor kognitiv psykologi.
- skal have forståelse for betydningen af det relationelle samspil mellem borger og behandler, samt kunne reflektere over den påvirkning, der kan ske hos behandleren selv.

Færdigheder

Den studerende:

- skal kunne anvende et bredt spekter af kognitive metoder og redskaber i en helhedsorienteret behandlingskontekst

- skal kunne vurdere, begrunde og iværksætte kognitive behandlingstiltag på individ og gruppeniveau i rusmiddelbehandlingen
- skal kunne formidle faglige problemstillinger om rusmiddelbrug og løsninger på baggrund af kognitiv adfærdsterapi til borgere, netværk og samarbejdspartnere.

Kompetencer

Den studerende:

- skal kunne håndtere komplekse behandlingsmæssige rusmiddelproblemstillinger og arbejde kognitivt med bagvedliggende mønstre i forhold til en differentieret målgruppe
- skal selvstændigt kunne tilrettelægge kognitive behandlingsindsatser til borgere og kunne koble indsatsen til relevante tværfaglige kontekster
- skal kunne demonstrere selvrefleksivitet og evne til videreudvikling af egen kognitive behandlingspraksis og integrere denne i en helhedsorienteret behandlingstilgang.

16.0 Bilag 3: Prøveformer og prøvers tilrettelæggelse

I henhold til Eksamensbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om eksamen og prøver i erhvervsrettede videregående uddannelse, Bekendtgørelse om diplomuddannelser samt studieordningen for ovenstående diplomuddannelse, har udbyderne af diplomuddannelserne fastsat nedenstående prøvebestemmelser.

16.1 Prøver

Alle moduler i diplomuddannelsen afsluttes med eksamen/prøve med bedømmelse efter gældende karakterskala i karakterbekendtgørelsen. Der udstedes modulbevis efter hvert afsluttet modul. Når kravene til en samlet diplomuddannelse er opnået jf. Bekendtgørelse om diplomuddannelser udstedes et bevis for den samlede uddannelse.

Moduler svarende til i alt 25 ECTS-point skal være censureret af ekstern censor.

Eksamensbevis for det enkelte modul udstedes af uddannelsesinstitutionen. Den institution, hvor den studerende indstiller sig til afgangsprøvet, udsteder et samlet bevis for hele uddannelsen. Forudsætningen for indstilling til prøve i afgangsprøvet i Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling er at moduler svarende til 45 ECTS-point er beståede, inden afgangsprøvet indleveres til bedømmelse.

16.2 Placering af prøverne i uddannelsesforløbet

Modulprøverne afslutter modulet.

16.3 Omprøve og sygeprøve

Består den studerende ikke prøven, tilbydes omprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret. Den studerende kan gå til omprøve to gange. Ved forfald på grund af dokumenteret sygdom tilbydes den studerende sygeprøve, som normalt ligger sammen med de næste ordinære prøver eller i umiddelbar forlængelse af semestret.

16.4 Prøveformer

Prøveformen kan være skriftlig prøve, mundtlig prøve eller kombinationsprøve. Den enkelte uddannelsesinstitution fastsætter i sin eksamensvejledning, hvilken af de tre prøveformer der anvendes for det enkelte modul, medmindre modulets prøveform er anført i studieordningen.

Individuel prøve eller gruppeprøve

Der kan være prøveformer hvor det er et krav at gå op til eksamen i gruppe eller individuelt. Den enkelte uddannelsesinstitution fastsætter selv, hvor mange studerende der højst kan deltage i den enkelte gruppeprøve. Hvis der fastsættes gruppeprøve, meddeles det de studerende senest på et af institutionen fastlagt tidspunkt.

Bedømmelsen er altid individuel, uanset om der er tale om individuel prøve eller gruppeprøve.

Skriftlige prøver

Ved selvstændige skriftlige prøver bedømmes udelukkende det skriftlige produkt. Skriftlig prøve kan være individuel eller i gruppe, dette fastsættes af uddannelsesinstitutionen. Ved aflevering i gruppe er indledning, problemformulering (hvis en sådan anvendes) og konklusion fælles for gruppen. Ved den øvrige tekst angives det, hvem der har udarbejdet hvilke dele. Bedømmelsen er individuel.

Portfolio

En portfolio er en systematisk og målrettet udvælgelse af skriftlige refleksioner over et eller flere udvalgte faglige temaer, som er blevet præsenteret i undervisningen, samt refleksioner over egen læreproces. Der udarbejdes en portfolio i løbet af modulet. Prøven baseres på portfolio evt. i kobling med andre elementer fra modulet. Portfoliopróven kan være individuel eller i gruppe, dette fastsættes af uddannelsesinstitutionen. Bedømmelsen er individuel.

Mundtlige prøver

En mundtlig prøve er en prøve, hvor kun den mundtlige besvarelse bedømmes. Den mundtlige prøve kan foregå individuelt eller i gruppe. Prøven kan tage udgangspunkt i en synopsis, case, videooplæg eller andet produkt, der ikke indgår i bedømmelsen. Mundtlige prøver former sig som en samtale mellem eksaminander og eksaminator, hvori censor kan deltage.

Kombinationsprøver

En kombinationsprøve defineres som en mundtlig prøve kombineret med et produkt, som også indgår i bedømmelsen. Produktet kan udarbejdes af en studerende eller af en gruppe. Det skriftlige produkt kan være fælles, men den mundtlige prøve bedømmes individuelt. Oplægsformer der indgår i bedømmelsen til mundtlige kombinationsprøver, kan fx være: Case, portfolio, skriftlig opgave/synopsis, video, elektronisk produkt.

De konkrete krav til fremstillingen af oplægget fastsættes af den enkelte uddannelsesinstitution og fremgår af eksamenskravene. Det elektroniske oplæg medbringes til prøven.

Afgangsprojektet

Afgangsprojektet udarbejdes som en opgave udarbejdet enkeltvis eller i gruppe med efterfølgende mundtlig afprøvning, på grundlag af et selvvalgt og af institutionen godkendt emne. Skriftligt afgangsprojekt og mundtlig præstation indgår samlet i bedømmelsen. Den mundtlige prøve kan tilrettelægges som en gruppeprøve eller en individuel prøve. Ved afgangsprojektet skal demonstreres, at den studerende kan inddrage læring fra den samlede diplomuddannelse i rusmiddelbehandling. Afgangsprojektet gennemføres med ekstern bedømmelse.

16.5 Opfyldelse af deltagelsespligt samt aflevering af opgaver/projekter

Der er som udgangspunkt ikke deltagelsespligt til undervisningen, men uddannelsesinstitutionen kan i det enkelte uddannelsesforløb fastsætte, at opfyldelse af deltagelsespligt og/eller aflevering af opgaver og udførelse af studieøvelser mv. er en forudsætning for deltagelse i en prøve. Det er den studerendes ansvar at opfylde de læringsmål, som er fastsat for modulet. Bedømmelsen ved prøven vurderer graden af målopfyldelse.

16.6 Anvendelse af hjælpemidler

Anvendelse af hjælpemidler, herunder elektroniske, er tilladt i forbindelse med udarbejdelse af et skriftligt oplæg til og fremlæggelse til mundtlig prøve. Eksaminanden er selv ansvarlig for, at hjælpemidlerne er til stede, og at de virker. Institutionen kan af kapacitetsmæssige hensyn fastsætte begrænsning i adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler.

16.7 Det anvendte sprog

I uddannelser, der udbydes på dansk, aflægges prøverne på dansk, medmindre det er en del af den enkelte prøves formål at dokumentere færdigheder i fremmedsprog. Prøverne kan aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk.

16.8 Særlige prøvevilkår

Uddannelsesinstitutionen tilbyder særlige prøvevilkår til eksaminander med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, til eksaminander med tilsvarende vanskeligheder samt til eksaminander med et andet modersmål end dansk, når institutionen vurderer, at dette er nødvendigt for at ligestille disse eksaminander med andre i prøvesituationen. Det er en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

16.9 Brug af egne og andres arbejder

En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at besvarelsen er udfærdiget uden uretmæssig hjælp. Får institutionen bekræftet formodning om, at en eksaminand ikke overholder reglerne for retmæssig eksamensadfærd, herunder får eller giver uretmæssig hjælp, udgiver en andens arbejde for sit eget, anvender eget tidligere bedømt arbejde uden henvisning eller udviser forstyrrende adfærd, bortvises eksaminanden fra prøven. I mindre alvorlige tilfælde giver uddannelsesinstitutionen først en advarsel. En bortvisning medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt et prøveforsøg.

16.10 Disciplinære foranstaltninger

En eksaminand, der kommer for sent til en mundtlig prøve, kan få tilbud om at blive eksamineret på et senere tidspunkt, hvis institutionen finder, at forsinkelsen er rimeligt begrundet. En studerende, der skaffer sig uretmæssig hjælp eller giver en anden studerende uretmæssig hjælp til besvarelse af en opgave, skal bortvises fra prøven i henhold til eksamensbekendtgørelsen.

16.11 Intern eller ekstern bedømmelse

Minimum 25 ECTS point, herunder afgangprojektet og obligatorisk modul 3, afsluttes med en prøve med ekstern bedømmelse. Ved interne prøver foretages bedømmelsen af en eller flere personer udpeget af institutionen. Ved eksterne prøver foretages bedømmelsen af eksaminator og af en eller flere censorer, der er beskikket af Uddannelsesministeriet.

16.12 Bedømmelse af formulerings- og staveevne

I forbindelse med skriftlige opgaver vil der ud over det faglige indhold blive lagt vægt på den studerendes stave- og formuleringsevne. Det kan påvirke karakterfastsættelsen med én karakter. Institutionen kan dispensere herfra for eksaminander, der dokumenterer en relevant specifik funktionsnedsættelse i eksamensbekendtgørelsen.

16.13 Klager i henhold til eksamensbekendtgørelsen

Klager behandles efter reglerne i eksamensbekendtgørelsen og hver enkelt institution udarbejder et eksamensreglement hvoraf klageproceduren fremgår. Reglementet lægges tilgængeligt for den studerende på institutionens hjemmeside/studienet.